

la humanitat

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 33 - 7 de gener del 1946.

Fundador: Lluís COMPANYS

Redacció: 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració: 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

Per a la democràcia catalana, ara més que mai s'imposa el doble crit:
VISCA CATALUNYA!
VISCA la REPUBLICA!

Catalunya i República

Mai, ni en els pitjors moments del nostre exili, hem deixat d'ésser optimistes, de creure en la justícia de la nostra causa i en el seu triomf final. Als desanganyats, a les desil·lusions, hi hem oposat sempre la nostra voluntat ineluctable de victòria, el sentit de la dignitat que inspira la gesta admirable del nostre poble quan, enmig d'un món dominat pel gangsterisme dels uns i la covardia dels altres forem els sols a defensar els principis de la dignitat humana i col·lectiva. Sabiem que partíem amb un poble lliure, pacífic, amant de la llibertat. Aquest poble, l'història del qual la constitueix un rosari ininterromput de gestes per a la salvaguarda o la reivindicació de les seves llibertats nacionals, estava íntimament lligat a la idea republicana, car solament amb la República eren compatibles els seus sentiments i els seus interessos. Erem, som i serem catalanistes i republicans. Creïem, creiem i creurem en Catalunya i la República.

L'afirmació no pot sorprendre a ningú. Però a les altures en què ens trobem cal que sigui formulada sense equívocs de cap mena. Car avui hi ha un fet descomptat: la caiguda de Franco. França, en un gest esplèndid que fa honor a la més gloriosa de les seves tradicions, ha plantejat davant el món el problema espanyol. I gràcies a la iniciativa de França dintre breus dies una conferència internacional que reunirà representants de França, dels Estats Units i de la Gran Bretanya, fixarà la posició de les democràcies de cara a la liquidació de Franco. Que el dictador espanyol està vivint els darrers instants de la seva existència política, avui ningú no en dubta. Que l'agonia pot ésser de curta durada, tothom hi està d'acord. Pitjor — diuen tots els comentaristes — si Franco s'entossudeix a volguer perllongar una situació esdevingués insostenible.

En el punt en què es troben les coses, de cara a un futur que no perquè sigui difícil hem de deixar d'afrontar amb tota resolució cal que tots ens definim i proclamem el que som. La política espanyola va a entrar en un moment d'activitat manifesta i serà bo que tots sapiguem a què atenir-nos. I que ho sapiguem d'una manera clara, concreta, que no dongui lloc a equívocs. D'aquí que nosaltres, al començament d'aquest comentari, hàgim reiterat clarament la nostra fidelitat al doble ideal catalanista i republicà. I que, de cara al seu triomf, afirmem novament que estem prestos a tots els sacrificis, a l'acció que les actuals circumstàncies comanen. I que, en aquest moment d'optimisme justificat, de cara a l'ensulsiada definitiva del feixisme espanyol, pensant en un demà prosper, manifestem clarament el nostre punt de vista.

Catalunya és republicana. Per temperament, per fidelitat a ella mateixa, perquè sense un règim d'ampla llibertat — i els catalans sabem pla bé que sota la Monarquia hem viscut sota el jou més ignomios — el nostre poble no concebeix una existència digna. No és que estèssim satisfets de les llibertats que ens atorgà la segona República. Eren només un inici del que desitgem. Però amb tota honestetat, cap català pot pretendre que amb la Monarquia hauríem aconseguit ni la meitat de l'Estatut del 1932. Sabiem, a més, que l'Estatut era un inici i que, en un marc republicà, arribaríem a l'assoliment de totes les nostres reivindicacions i, sobretot, a integrar les terres d'Ibèria en l'amplia organització federalista que és una de les més glòries concepcions de l'esquerrisme català.

Ara tot això — i moltes altres coses — tornen a plantejar-se. Agraïm trágicament per l'exacerbació passional de la guerra i de la dictadura, en l'aldada d'una nova època, cal que tots en manifestem amb absoluta lleialtat. I, sobretot, cal que comencem per les afirmacions fundamentals. Nosaltres avui, solemniament, reiterem la nostra posició de sempre: Catalunya i República. Car no podem concebir l'una sense l'altra.

La nostra política

per Victor M. TORRES

El Congrés d'E. R. de C. a França, va crear una Comissió Central d'Estudis i Plans encarregada d'assessorar amb els seus treballs, l'obra de govern del Partit. Aquesta Comissió s'ha reunit una vegada, ha adoptat un pla de treball, ha repartit la tasca entre els seus membres que componen i aquests treballen ja en els dictàmens respectius que hauran d'ésser sotmesos al primer Congrés que es celebri a Catalunya.

Aquest organisme, ni és un clos tancat, ni vol ésser un cenacle d'intel·lectuals; els seus membres creuen ben sincerament que les seves proposicions seran fecundes seguint el grau de fidelitat amb que interpetin l'opinió mitjana dels militants. És amb aquest esperit que s'ha publicat una crida a « La Humanitat » i que reproduïm fragmentàriament, donada la seva importància: « Tots aquells que per llurs coneixements, capacitats o experiència puguin participar útilment a les activitats d'aquestes Comissions: Renaixença Nacional, Responsabilitats, Justícia i Responsabilitats, Cultes, Agricultura i Proviements, Economia, Sanitat i Assistentia, Treball i Assigurança, Cultura, reformes administratives, o que puguin fer-hi informacions o suggeriments, són pregats d'adreçar-se a: President Sr. Mestre Puig, 23, « rue de l'Hôpital », Saint-Girons (Ariège).

El nostre temps, profundament revolucionari, té també en política. Si dir la política era essencialment un art, un art que requeria dosis constants d'imaginació, d'intuïció i de passió, avui tendeix, sota l'impuls de diversos factors i principalment a causa del domini progressiu sobre la matèria i l'espai, a convertir-se en una tècnica, freda com totes les tècniques i que reclama amb insistència el recurs a nous factors, anímics, massa sovint deixats

de banda com son: la reflexió, l'esperit d'anàlisi, el gust per l'estudi metòdic i el desig de claredat i d'honestetat en el plantejament de les qüestions. La complexitat creixent dels problemes polítics en general, obligarà cada dia més als servidors de la cosa pública a preparar-se i a especialitzar-se, i els ciutadans de demà demanaran preferentment als seus « leaders » no ja la paraula que engresca com un vi generos, sino l'explicació senzilla i clara que planteja correctament els problemes i faci veure, amb honestetat, els avantatges i els inconvenients que cada solució comporta.

Estem convençuts que el joc polític, en el futur, serà molt més difícil de menar que en el passat. Fins als nostres dies la formulació de valors reivindicacions i les professions de fe més o menys sinceres, eren sovint suficients per a mobilitzar l'opinió pública, canalitzant-la en una direcció determinada. Tot ens fa creure, en canvi, que cada dia serà més necessari proposar als electors un programa degudament articulat, fruit de la meditació i de l'estudi, i que respongui a la contextura moral i material del destinatari.

Doncs, els grups polítics que aspirin a la confiança popular, hauran de presentar-se, si no volen morir, no solament com una comunitat de sentiments, sino també com un nucli amb una certa homogeneïtat, tant en el terreny de la ideologia general, com en el de les realitzacions pràctiques i concretes.

Malgrat els certificats de defunció que ens estenen setmanalment aquells que tot ho esperen d'una hipotètica feblesa nostra, l'Esquerra ha estat i continua éssent un gran partit, i els sarcasmes, els somriures irònics i les falsedats que ens

(Passa a la segona plana)

Un gran discurs d'HUMBERT TORRES

«Entenent, Catalans! Que ens ajudi a tenir-lo l'ombra de l'Avi que segueix planant damunt els destins del nostre poble...»

El dia de Nadal els militants del nostre Partit a Montpeller, i llurs famílies, es reuniren en un magnífic acte que deixarà un inesborrable record als qui hi assistiren. La Sala d'actes, plena de gom a gom, estava presidida per la bandera barrada i els retrats dels nostres Presidents Francesc Macià i Lluís Companys.

Obri l'acte el President del Comitè Local, l'amic Fuguet. Totseguit pronuncià un ampli i interessantíssim informe del seu recent viatge a Mèxic que fou seguit amb gran atenció i interès per tots els assistents. La Humanitat, a partir del número d'avui comença a publicar una sèrie d'articles del Vice-President del Parlament de la República que fa referència a aquest tema i que omplien encara, tot el que l'amic Nogués explicà als nostres militants de Montpeller.

Finalment, HUMBERT TORRES, pronuncià un magnífic discurs de clausura que emocionà profundament tots els assistents i que fou seguit amb un gran entusiasme. Heu-vos aci els principals fragments:

Evocació de Nadal

La diada de Nadal és, sense dubte, la més assenyada de l'any. Ho és, en primer terme, per la seva universalitat, puix que en un i altre continent, es celebra aquesta festa en tots els pobles que han rebut la influència de la civilització cristiana, i amb aspectes particulars en cada un d'ells. Però en tots, i especialment a Catalunya, i aquesta és el seu caràcter que li dona un encís especial, és una festa consagrada a la família, el culte a la flor pàl·lida. Com en el mite d'Antheu, aquella divinitat de la vella Grècia, que de tant en tant havia de deixar la calma i la serenitat de l'Olimp i baixar en terra, i tocar-la de peus i mans per a recobrar així força i vida, és diria que els membres que d'una mateixa soca la vida dispersa, tenen necessitat, de tant en tant, de tornar a respirar el primer aire i a reviure en el lloc on veieren la primera llum; i mentre els fills, i els fills dels fills, s'enfilen, uns fins a la falda dels avis i els donams comens i els estiren el nas o la barba, els més grans, en preocupacions i dolors greus, fan el repàs de joies i esperances de l'any, de temors i esperances, afegint, cada any, una nova anella a la cadena de la vida, en el marc d'aquella institució humana admirable que és la família. I això és fa el dia de Nadal.

Una advertència imprecable ha interromput de fa massa temps en nosaltres, els emigrants, la pràctica d'aquesta vella i bella tradició. No podem veure ni tocar els nostres, tot dia com avui. Però pensar-hi, ai! si els pensaments tinguessin un volum una forma o un color! Si el tinguessin, com el tenen les coses del món físic, i disposéssim de detectors de l'activitat espiritual, com per la ràdio captem els sons que s'emeten per tot el món, aleshores, omics, assistiríem a un espectacle que ens emborrionaria d'emoció. De Chicago al Vendrell, de l'Empordà a les estepes argentines, d'un llogaret dels Pirineus a París, tot seria un riu d'afectes que ho purificaria i ho santificaria tot. Si això fos possible, aferraria tot. Si això fos possible, els nostres sabrien que aguantem fermes, amb una moral imbatible, que estem segurs que els sofriments de tots vindrà un dia, ja no massa lluny, en què tindran un terme, i que un clam de justícia universal, que ja deixa percebre els primers rars, obrirà les muralles que ens separa de la terra estimada, i oleshores, com els rius tornen a la mar,

l'agués passat, per la llibertat de la nostra terra, que estimem més que mai, perquè l'hem vist maltractada i perseguida i perquè hem patit per ella. (Grans aplaudiments).

L'ESQUERRA

Ha estat un encert del Comitè Local de l'Esquerra de celebrar aquesta diada. Prenent-ho en termes generals, família son les persones lligades per la sang, però també les unides per vincles espirituals. Família son els partits polítics, perquè llguar els seus membres, i molt fort, la unitat de pensament i d'aspiracions, la comunitat d'interessos morals i el fet d'haver-se trobat junts en lluita per aquells ideals.

I ara l'Esquerra ha arribat a constituir una gran família, ningú no pot dubtar-ne, perquè no ens cal més que girar els ulls a la realitat actual i d'aquelles darreres anys, per a veure que conserva intacta la seva força, la fidelitat a l'ideal comú, i una fe indestructible en l'alta missió que l'espera en el dia de demà. La desgràcia ha escampat pel món els nostres cossos, però les nostres ànimes, sobretot, són encara més germanes. L'obra purificadora del dolor. (Molt bé res, com els rius tornen a la mar,

Converses filològiques

per POMPEU FABRA

(S — 5)

Siguin les tres frases:
1. He sentit el plor del nen.
2. He sentit plorar el nen.
3. He sentit que el nen plorava.

El mateix ofici que en la frase 1 fa el grup el plor del nen, i en la frase 2 fa el grup plorar el nen (ço és, l'ofici de complement del verb he sentit), fa, en la frase 3, el grup que el nen plorava, el qual és una proposició (el nen plorava) introduïda amb el mot merament conjuntiu que (ço és, un que conjunció).

Amb el verb gloriegen-se es poden formar frases com:
1. Es gloriegen de la seva ociositat.
2. Es gloriegen de no treballar.

En aquestes frases el verb (és gloriegen), a diferència del verb he sentit en les frases més amunt esmentades, s'enllaça amb el nom (ociositat) o amb l'infinitiu (treballar) per mitjà d'una preposició: la preposició de. Ara bé, quan el complement del verb gloriegen-se és, en lloc d'un nom o d'un infinitiu, una proposició introduïda amb la conjunció que, no cal posar davant seu la preposició de,

Per què aquest miracle, aquest no morir, aquest resistir-ho tot, aquest estimar-se cada dia més? Per moltes raons, però principalment per dues, que us veig a dir. Una, pel fet que l'Esquerra ha pogut reunir, en un admirable sintesi de seny i audàcia, en un perfecte equilibri i de dosatge del que vol donar els somnis i a les realitats, una significació que respon a la manera d'ésser d'una enorme massa de gent catalana. Aquest gust opassionat per la llibertat a les veus de la terra, que cal tant lluny com venen, son la sal, l'all i el pebre de la terra catalana. L'Esquerra és aquests tres coses. Una altra és deguda a la sort extraordinària d'haver tingut, des del primer moment, un gran cabdill, una preeminència figura moral, un guia sense parlo: Francesc Macià. Però això mereix paràgraf apart.

MACIÀ

El dia que a la conferència d'esquerreres que es celebrà a Sans, d'on sortí el nostre Partit, es presentà Macià amb la seva tropa d'idealistes radicals, seguit de les Joventuts d'Estat Català, i que ell s'abraçà amb Companys, amb Irla, i potser també amb mi, que provenien del vell republicanisme que ja havia fet seves les reivindicacions catalanes, aquell dia, omics, la batalla estava guanyada. Teniem un gran exercit, teníem un gran general, i forçosament, amb Macià al davant, tot havia d'ésser fàcil. Ell emborrionà les multituds, la seva història de sacrificis, de gests de dignitat, de posicions d'abnegat romanticisme, trobarien un resso en el cor de les multituds, que tan fiament sensibles son a aquestes motivacions morals. Amb Macià no s'hi jugaria, perquè el seu noble passat era penyor del futur, i així fou, i així hem assistit, aquests darrers anys, a les sensacionals victòries de l'Esquerra.

Quina falta ens fa Macià en els moments actuals, i quina falta ens farà demà! Com no se sap el valor de la solut fins que es perd, no se sap el que valen certs homes fins que la mort ens els pren per a sempre.

Jo veig amb pena certes coses que ara passen, inconcebibles amb Macià vivent. Vaig las herbes parasítes de la vanitat, l'ambició o l'orgull treure el cap en el camp de la política catalana. (Ovació. — Ens hah deixat les figures cim i els que quedem som petits com a formigues. Si Macià visqués, la seva autoritat ho

era posseïda pel Comitè Local, Sr. Fuguet, clogué l'acte i proposà, enmig l'aprovació unànime de tots els assistents, la trossada d'un telegrama d'adhesió al President Irla i al Govern de Catalunya.

Carles Pi i SUNYER a FRANÇA

Ha arribat a París, procedent de Londres, el Sr. Carles Pi i Sunyer, membre del Directori d'E. R. de C. i Conseller del Govern de la Generalitat.

LA HUMANITAT saluda cordialment a l'estimat amic, desitjant que l'estada entre nosaltres li sigui agradable, i que la seva presència dongui a les activitats del nostre Partit, l'encert que l'hora reclama.

RETORN DE MEXIC

LES CORTS REPUBLICANES

Complint el deure que ens imposa la representació amb què ens honorà el nostre poble, hem anat a Mèxic per assistir a unes sessions de Corts. El poble mexicà i les seves autoritats mereixeran eternament la nostra gratitud. A tots els exiliats republicans ens han obert magnànimament i generosa els braços. Mèxic és avui, per a tots nosaltres, una continuació de la Pàtria enyorada.

Gràcies al poble germà que des del començament de la nostra guerra ens va comprendre, hem tingut una Pàtria quan, expulsats pel dictador, vàrem perdre la propia.

Un decret d'extraterritorialitat ens ha permès trepitjar territoris de la República Espanyola. En el magnífic saló capítular mexicà, hem celebrat les sessions de les Corts, legítima representació de la sobirania popular. Davant d'elles va comparèixer el Govern per tal de completar la seva legitimitat i autoritat, amb un vot de confiança.

per R. Nogué i Biset

Confiança del President de la República, i confiança de les Corts. Heus-aci les dues columnes on ha de descansar l'autoritat i el poder legítim d'un Govern.

El marc era magnífic. Gran saló, sumptuos i decorat ricament; i nombros i distingit públic. Expectació. Inquietut i ansietat. 144 diputats arribats molts de llunyanes terres. A la dreta de la Presidència, ocupada per l'il·lustre juriconsult senyor Lluís Jimenez de Assúa, el Govern.

Les sacramentals paraules del President obriren els debats i totseguit ocupà la tribuna el President del Govern, senyor Giral. Giral és un home que limita sempre la seva actuació dins els marges d'una gran modestia, excessiva quasi sempre. Precisament, però, per aquesta gran modestia i pel seu probat patriotisme i amor a la República, pot valoritzar millor les seves condicions personals que el fan ésser respectat i volgut.

Enmig d'un profund silenci es sent la veu del President del Consell que llegeix el text de a declaració ministerial. Aquest havia d'ésser l'objecte del deba i determinar la votació de la Cambra, però també anuncia al mon els propòsits i el pensament del Govern republicà, que aspira a reconquerir la República per alliberar, dignificar i reconstruir la Pàtria.

La declaració ministerial, menciona un a un els problemes internacionals i d'ordre interior, que forçosament han d'interessar avui a tot Estat que vulgui viure al ritme de l'hora actual.

Obert el debat, en una sessió de llarga durada, fixà la seva posició cada minoria parlamentària, i després d'un precís, eloquent i magnífic discurs de rectificació del President del Govern, es va aprovar per aclamació la declaració governamental. Per tant, el Govern es consolidava amb la confiança unànime de les Corts.

Si era precís que la República, expressio de la lliure voluntat popular, tingués davant del mon una legítima representació i una personalitat amb un pensament i uns propòsits, això ja és un fet.

Una llei: la Constitució. President de la República, la més alta jerarquia espanyola. Un govern que ha meregut la confiança nacional, i unes Corts, expressio legítima de la sobirania nacional, que uneixen llur confiança a la del President i legitimen al Govern que fixa el seu pensament. Aquest parla al mon civilitzat en nom d'una Pàtria que viu en esclavatge sota el jou de l'opressor nascut de l'aliança de les forces totalitàries que acaben d'ésser vençudes i que vol viure solament en règim de justícia i llibertat.

La minoria d'Esquerreres Catalanes constituïda per 16 diputats (E. R. de C., Acció Catalana i Moviment Socialista), va actuar plenament unida i amb acord unànime intervenint en el debat polític, mitjantçant la lectura d'una declaració per part del President de la minoria, Pere Ferré. En ella féu constar que la minoria d'Esquerra Catalana aspirava al recobriment de la República, perquè era garantia de llibertat per als homes i per als pobles.

Féu present que Catalunya no havia mancat mai al compliment del seu deure per a defensar la llibertat, i que ella que havia estat i és, en hores de dolor germana de tots els pobles hispànics que igualment sofreixen el iou de l'opressor, aspirava a què en hores properes d'alegria i també de responsabilitat, fos reconeguda la seva personalitat, i es fos la germana gran de totes les terres ibèriques que desitgen construir per la República i amb la República el nou Estat.

Férem remarcar que la presència dels ministres catalans palesava suficientment la nostra onfiança al Govern. Però era precís manifestar, sense renunciar a cap dels potres ideals, la nostra satisfacció a l'escoltar en la declaració ministerial, els paràgrafs dedicats a « la importància del problema plantejat per los pueblos peninsulares que desean constituirse en règim de autonomia », com diu textualment el text de la declaració, fent especial menció de Catalunya, Euzkadi i Galícia.

Enviàrem un record a la Pàtria llunyana i enyorada, junt amb una salutació per a tots els pobles hispànics. Galícia, Euzkadi, València, Arago, Castella, etc., que en un proper esdeveniment hauran d'ésser tots germans d'una nova Espanya, on cadascú, amb propia personalitat i llibertat, ocuparà el seu lloc dins l'estructura de la República que desitgem.

La nostra intervenció acabà recordant que la Minoria havia manifestat el desig de que el Govern fos constituït per una concentració més àmplia de forces antifeixistes, però que ens constava que si això no ha estat no és per manca d'esforç del senyor President i que, per tant, en res influa per a modificar la nostra actitud de confiança i col·laboració.

El senyor Castelar, per la minoria gallega; el senyor Latsarte per la minoria basca, Pere Vergés per « Izquierda Republicana » i Pascual Leone, per « Unión Republicana », ocuparen la tribuna, defensant, com ho féu l'Esquerra, la confiança al Govern.

Consumim torn en contra el senyor Uribe, en nom del Partit Comunista Espanyol i del P. S. U. C.; el senyor Galarza, en nom del grup de socialistes que segueixen al Sr. Negrin.

(Passa a la segona plana)